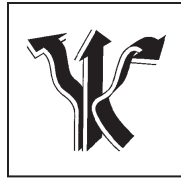

Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-Азербайджанський інститут соціальних наук
і самоврядування Г. А. Алієва
Міжнародна Кадрова Академія
ГО “Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління”
Всеукраїнська Академія наук публічного управління

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 4

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Українське суспільство: контури інновацій”
м. Київ, МАУП, 30 березня 2017 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 2 від 22.02.17)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 4: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Українське суспільство:
контури інновацій”, 30 березня 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова)
[та ін.]. — 2017. — 348 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Ануфрієв Микола Іванович Міжнародно-правові аспекти забезпечення ефективної зайнятості.....	10
Баєва Олена Вікторівна Концептуальні засади використання інтерактивних методів при вивченні навчальної дисципліни “фізіологія людини”	13
Бідзюра Іван Павлович, Бідзюра Роман Іванович Державне управління як галузь академічної науки та професійно-освітньої підготовки.....	16
Бутирська Тетяна Олександрівна Ідентичність держави як нова онтологічна категорія.....	18
Грись Антоніна Михайлівна Психологічна служба у контексті надання психологічної допомоги учасникам АТО.....	22
Дегтяр Олег Андрійович Механізми публічного управління соціальним ризиком	25
Кальниш Юрій Григорович, Синиця Микола Іванович Перспективні напрями технологічної інноватизації системи державного управління в Україні	28
Коляденко Ніна Володимирівна, Мальцев Дмитро Валерійович Соціальні проблеми сімей, які виховують дітей із важкими інвалідизуючими захворюваннями.....	32
Кравченко Мілена В'ячеславівна Шляхи підвищення соціальної безпеки українських громадян.....	34
Лисовський Петр Николаевич Тайна разума сердца: криптоанализ феноменологии мудрости.....	37
Мелков Юрій Олександрович Інноваційне суспільство як філософська проблема.....	40
Отрешко Наталія Борисівна, Котик Катерина Русланівна Проблеми соціалізації дітей-сиріт в Україні та можливі шляхи їх вирішення.....	43
Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна Шляхи удосконалення процедури проведення конкурсів на посади державної служби	46
Перегуда Євген Вікторович Енергоефективність як інноваційна політична технологія: до проблеми реалізації	49
Піляєв Ігор Славович Ціннісна дихотомія “Схід–Захід” та збройний конфлікт на Донбасі крізь призму постнекласичної методології.....	52
Попов Вячеслав Жанович Соціальна поведінка в умовах суспільної кризи	55

ІННОВАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ФІЛОСОФСЬКА ПРОБЛЕМА

Говорячи про контури інновації сучасного українського суспільства, не можна оминати питання про сутність самого феномена інновації, про правомірність та межі застосування цього терміна до суспільних реалій сьогоденної України, до розвитку вітчизняної економіки, тенденцій реформування місцевого самоврядування, застосування інформаційних технологій у повсякденному житті соціуму. Справа в тому, що дане поняття частіше вживається сьогодні в дискурсі політичному та публіцистичному, ніж виступає предметом ретельного соціально-філософського дослідження — подібного до того, як, скажімо, термін “нанотехнології” використовується скоріше саме неспеціалістами в галузі фізичної науки, в якості вельми абстрактного й невизначеного гасла, навіть можна сказати, ідеологеми.

Як відомо, поняття “інновація” було вперше використано в 1911 р. Йозефом Алоїзом Шумпетером для позначення “нових комбінацій”, нових способів застосування вже наявних джерел ресурсів [4, 70]. В подальшому, у працях 1930-х років, австрійсько-американський дослідник уточнив і доповнив це своє поняття: інновація — це встановлення нової виробничої функції, виробництво нових форм товару, запровадження нових засобів організації такого виробництва [5, 62]. І новий товар, і нове виробництво, і нові ринки — все це риси саме економічного розвитку, який за своїм інтенсивним характером протистоїть категорії економічного зросту як явищу в суті своїй екстенсивному.

При цьому притаманний Шумпетеріві економоцентризм, його приналежність до напряму апологетики “вільного ринку” не могли не позначитися на такому розумінні феномена інновації, яке були запозичене в нього й сучасною соціальною думкою та превалює аж до сьогодні. Визначальною особливістю подібного підходу до розуміння інновації виступає акцентування на ринково-виробничому аспекті будь-чого нового, що з’являється чи може з’явитися в суспільстві. Виявляється, що новаторство є справою виключено підприємців, які, таким чином, перетворюють якийсь винахід не стільки навіть на фактор економічного розвитку та радикальної трансформації виробничих сил, скільки, просто кажучи, на джерело прибутку. Власне новаторство в більш повному, філософському, конкретному розумінні цього слова, як *створення чи відкриття* нового, опиняється в цьому випадку не більш аніж “сировиною для інновації”, за виразом Й. А. Шумпетера [5, 77]. При чому інноваційність як постійний розвиток, як негатовий пошук нових і нових способів оновлення й удосконалення економіки та виробництва пояснюється та обґрунтовується виключно орієнтацією на помноження матеріального прибутку підприємця — оскільки кожна окрема інновація здатна приносити прибуток компанії, що її запровадила, лише протягом досить обмеженого часу [5, 69].

Можна зазначити, що витлумачене таким чином поняття інновації виявляється вельми абстрактним: оцінювати будь-яку нову річ, від наукових ідей до засобів виробництва, лише мірою їх ринкового “успіху”, лише кількісними показниками суто

економічної вигоди від їх запровадження в торгівельну мережу виступає значно обмеженим підходом до окреслення контурів суспільної інновації. Не дарма поняття інновації в його екстраполяції з економічної сфери буття соціуму на розвиток усього суспільства в цілому, здійснений у ХХ ст. послідовниками Й. А. Шумпетера та прибічниками тієї ж ліберально-ринкової традиції, виглядає дещо сумнівним у дзеркалі філософської рефлексії; як зазначає один із вітчизняних дослідників: “Інновації не потрібна апологія, їй потрібна критика” [3, 122].

Передусім така критика проявляє й нетотожність суто економічної інновації суспільній як такій: творчий імпульс, креативне начало, наявне в висхідній ідеї, втиснене в площину ринкового капіталізму, перекладене мовою прибутку, просто вгасає. На мій погляд, інновація відноситься до творчості подібного до того, як інформація відноситься до знання. Не випадково ці два поняття однаково популярні й широко використовуються для позначення сучасного суспільства, що воно йменується також і суспільством споживання [1]. Як інновація виступає як творчість, зведена до одного-єдиного виміру — виміру прибутку, який вона здатна приносити капіталісту (що він сам, як правило, є не автором її, а лише покупцем і користувачем), — так само й інформація виявляється знанням, вимірюваним у грошовому еквіваленті, придатним до використання в якості товару, придатним до споживання — іншими словами, знанням відчуженим, дегуманізованим.

Крім того, розповсюдження обмеженого за своєю конотацією поняття “інновація” на суспільний розвиток в цілому залишає нерозв’язаним суперечність цього поняття та концепції “інноваційного суспільства”: згідно діалектиці, будь-яке створення нового, будь-яка творча діяльність можуть існувати та проявлятися лише на ґрунті й на тлі вже наявного. Конкретна інновація беззмістовна поза контекстом традиції: строго кажучи, “інноваційного суспільства” як суспільства, що характеризується *лише* оновленням усього й усіх, існувати не може у принципі.

Іншими словами, інноваційність як характеристика суспільного розвитку не є й не може бути представлена в якості *самоцінності*. Вона набуває сенсу лише на фундаменті того набору цінностей, який уже наявний на момент запровадження конкретної інновації в конкретній сфері людської діяльності. Так, та ж класична інновація в економіці заснована на цілій системі економічних цінностей, що знайшли своє відображення в концептуалізації теорії ринкового капіталізму. Ці смисли та цінності можуть цілком і не усвідомлюватися спеціалістом з економічної науки, який розробляє теорію, що не виходить за межі відповідної парадигми, — але мислитель більш широкого профілю, який рефлексує з приводу такої теорії та з приводу екстраполяції її понятійного апарату на все суспільство в цілому, не може ігнорувати значення таких смислів. Так, інновація в шумпетерівському сенсі — теж аж ніяк не самоцінність, але просто засіб для досягнення справжньої, суто економічної, капіталістичної цілі — отримання прибутку, — і вже ця ціль “виправдовує” всі засоби для свого досягнення, зокрема й інновацію.

В суспільстві ж у цілому, зокрема й у сьогоденному українському соціумі, діють в якості атракторів соціальної самоорганізації різні цілі, які, звичайно, не зводяться до мети діяльності одного лише підприємця. При цьому інноваційність як більш глобальна характеристика розвитку відповідає цінностям техногенної цивілізації, орієнтованої, на відміну від цивілізації традиційної, на постійний приріст знання та технологій. В цьому аспекті інновація як гіпотетична смислова основа буття суспільства не віддільна від фундаментальних цінностей людської культури [2], і будь-які інновації — як економічні, так і технологічні, наукові, виробничі, — здатні набувати сенсу лише в контексті довгострокової перспективи розвитку людства як такого —

зокрема, з урахуванням ціннісної орієнтації на подолання глобальної екологічної, соціальної кризи. Інновація в більш вузькому, традиційному сенсі, що заснована на короткострокових і вкрай обмежених цілях і цінностях, таких як максимізація прибутку підприємця на вільному ринку, протистоїть інновації в широкому смислі, що може бути обґрунтована лише метою гуманістичної трансформації сучасного технологізму й економоцентризму в напрямі до суспільства всезагального добробуту. І таке нове суспільство, чий контури вже вимальовуються, вже самоорганізуються в хаосі сучасності, цілком здатне виступати суспільством особистості, суспільством творчості — а потому суспільством водночас традиційним і інноваційним.

Джерела

1. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд: Пер. з англ. / К. Мей. — К.: К. І. С., 2004. — 220 с.
2. Мелков Ю. А. Инновационное общество и его смысловые, ценностные и нравственные основания / Ю. А. Мелков // Totallogy—XXI. Постнекласичні дослідження. — Вип. 23. — К.: ЦГО НАН України, 2010. — С. 133–150.
3. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура: Монографія / За ред. В. Г. Кременя. — К.: Педагогічна думка, 2008. — 472 с.
4. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры): Пер. с англ. / Й. Шумпетер. — М.: Прогресс, 1982. — 455 с.
5. Schumpeter J. A. Business Cycles. A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process / J. A. Schumpeter. — New York; Toronto; London: McGraw-Hill Book Company, 1939. — 461 p.